

TIFLOLOGINIS KALENDORIUS

2016 METAI

TIFLOLOGINIS KALENDORIUS

2016 METAI

Datos ir žmonės

Vilnius, 2015

UDK 006.95
Ti-33

Sudarytojas ir straipsnių autorius
Juozas Valentukevičius

© Juozas Valentukevičius, 2015
© Lietuvos aklųjų biblioteka, 2015

ISSN 2029-8455

SAUSIS

Pr		4	11	18	25
A		5	12	19	26
T		6	13	20	27
K		7	14	21	28
Pn	1	8	15	22	29
Š	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31

1 d. – Naujieji metai. Lietuvos vėliavos diena.

- Sukanka 50 metų, kai įsteigta Lietuvos aklųjų biblioteka (LAB). 1966 m. prie aklųjų įmonių veikusios bibliotekėlės buvo sujungtos į vieną sistemą, nauja įstaiga pavadinta Lietuvos aklųjų draugijos Respublikine centrine biblioteka. 1992 m. sausio 1 d. biblioteka suvalstybinta ir pavadinta – Lietuvos aklųjų biblioteka.
- Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Mindaugas Rutkauskas, istorikas, tautodailininkas, atviros keramikos dirbtuvės „Amatų gildija“ įkūrėjas.

2 d. – Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Edmundas Pocius, prozininkas, satyrikas.

4 d. – Brailio rašto diena (minima nuo 2001 m.).

6 d. – Trys karaliai.

9 d. – Sukanka 100 metų, kai gimė (1916) Antanas Adomaitis, pedagogas, kompozitorius, literatas (mirė 1990). – Skaityk str. p. [22](#).

13 d. – Laisvės gynėjų diena.

- Sukanka 70 metų, kai gimė (1946) Arvydas Vaclovas Laurišas, teisininkas, aktyvus LASS Tauragės rajono filialo narys.

24 d. – Sukanka 90 metų, kai gimė (1926) Aldona Cilciuvienė (Miškinytė), pedagogė, visuomenininkė, aktyvi LASS narė Alytuje.

25 d. – Sukanka 80 metų, kai gimė (1936) Petras Simonaitis, aktyvus LASS narys Panevėžyje, žinomas saviveiklininkas.

28 d. – Sukanka 70 metų, kai gimė (1946) Zigmas Armonas, buvęs ilgametis LASS Kupiškio rajono filialo pirmininkas.

VASARIS

Pr	1	8	15	22	29
A	2	9	16	23	
T	3	10	17	24	
K	4	11	18	25	
Pn	5	12	19	26	
Š	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	

- 1 d. – Sukanka 60 metų, kai įsteigta (1956) LASS Šiaulių įmonė (dabar viešoji įstaiga „Aksida“).
- 9 d. – Užgavėnės.
- 10 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Janina Paulauskienė (Bakaitė), LASS Akmenės rajono filialo pirmininkė.
- 14 d. – Šv. Valentino diena.
- 15 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Povilas Tumėnas, aktyvus LASS narys, buvęs įmonės „Aksida“ direktorius.
- 16 d. – Lietuvos Valstybės atkūrimo diena (1918).**
- 23 d. – Sukanka 85 metai, kai Kauno valstybiniame teatre įvyko (1931) pirmasis aklųjų instituto auklėtinių ir operos teatro artistų koncertas miesto visuomenei.
- 27 d. – Pradėjo veikti pirmoji aklųjų švietimo įstaiga Lietuvoje – Kauno aklųjų institutas (1928).

KOVAS

Pr		7	14	21	28
A	1	8	15	22	29
T	2	9	16	23	30
K	3	10	17	24	31
Pn	4	11	18	25	
Š	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	

4 d. – Lietuvos globėjo šv. Kazimiero diena.

- Sukanka 80 metų, kai gimė (1936) Alfonsas Milieška, tiflopedagogas, nuoširdus neregijų globėjas.

11 d. – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena (1990).

- Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Vaida Medineckienė, LASS Plungės rajono filialo pirmininkė.

12 d. – Pasaulinė glaukomos diena.

15 d. – Sukanka 90 metų, kai gimė (1926) Stanislovas Klemensas Stankevičius, ilgametis LASS Alytaus rajono tarybos pirmininkas (1976–2000).

- Sukanka 90 metų, kai gimė (1926) Irena Stanislava Žukauskienė, ilgametė LAD centro valdybos darbuotoja, visuomenininkė (mirė 2013).
- Sukanka 85 metai, kai gimė (1931) Vaclovas Smalakys, žurnalistas, prozininkas, LASS kultūros darbuotojas (mirė 2002).

16 d. – Knygnešio diena.

- Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Juozas Karlikauskas, istorikas, humanitarinių mokslų daktaras, LASS veikėjas (mirė 1993).

26 d. – Sukanka 100 metų, kai gimė (1916) Viktoras Mickevičius, LAD veikėjas, pirmasis neregys, mokėsis Kauno konservatorijoje (klarneto klasėje), ilgametis LASS profesinio pučiamųjų instrumentų orkestro muzikantas, grojo klarnetu (mirė 1984).

27–28 d. – Šv. Velykos.

BALANDIS

Pr		4	11	18	25
A		5	12	18	26
T		6	13	20	27
K		7	14	21	28
Pn	1	8	15	22	29
Š	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	

- 1 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Emilija Urbonavičienė (Juzėnaitė), aktyvi LASS narė Ukmergėje, tautodailininkė.
- 8 d. – Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Antanas Letukas, LASS Klai-pėdos rajono filialo pirmininkas nuo 1996 metų.
- 10 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Anatolijus Novikovas, teisi-ninkas, advokatas, šachmatininkas, įvairių varžybų dalyvis ir prizinininkas.
- 12 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Albinas Bagdonas, profeso-rius, socialinių mokslų daktaras, neregijų bičiulis, tiflopsichologi-nių darbų autorius.
- 13 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Vincas Baublys, aktyvus literatas.
- 18 d. – Sukanka 85 metai, kai gimė (1931) Juozapas Antanavičius, kata-likų kunigas, Katalikiškojo Prano Daunio fondo prezidentas.
- 20 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Juozas Ežerskis, pedagogas, publicistas, LASS veikėjas.
- 25 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Audronė Kreizienė (Jakimavi-čiūtė), LASS Ukmergės rajono filialo pirmininkė nuo 2004 metų.

GEGUŽĖ

Pr		2	9	16	23	30
A		3	10	17	24	31
T		4	11	18	25	
K		5	12	19	26	
Pn		6	13	20	27	
Š		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	

- 1 d. – Tarptautinė darbo diena. Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą (2004) diena.
- Motinos diena.
 - Sukanka 90 metų, kai gimė (1926) Steponas Gogys, ilgametis LASS Ukmergės rajono tarybos narys, aktyvus visuomenininkas, meno saviveiklininkas.
 - Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Vaclovas Krugelis, literatas, buvęs Žemaitijos rašytojų klubo pirmininko pavaduotojas (mirė 2005).
- 7 d. – Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena.
- Sukanka 80 metų, kai gimė (1936) Jadvyga Kuolienė (Sereikaitė), bibliotekininkė, ilgametė Lietuvos aklyjų bibliotekos darbuotoja, nuo 1996 iki 2007 m. bibliotekos direktorė. – Skaityk str. p. [26](#).
- 9 d. – Europos diena.
- 15 d. – Sekminės.
- 26 d. – Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Romaldas Kubilius, masažuotojas, šaškininkas, įvairių varžybų prizininkas.
- 31 d. – Sukanka 70 metų, kai gimė (1946) Petras Čyžius, tiflopedagogas, ilgametis LASUC darbuotojas, jaunųjų sportininkų ugdytojas.

BIRŽELIS

Pr		6	13	20	27
A		7	14	21	28
T	1	8	15	22	29
K	2	9	16	23	30
Pn	3	10	17	24	
Š	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	

- 1 d. – Tarptautinė vaikų gynimo diena.
- Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Likumida Orlova, ilgametė VŠĮ Vilniaus ir Alytaus regionų aklujų centro darbuotoja, LASS sistemoje dirba nuo 1981 m.
- 2 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1966)) Lina Norkienė (Jarošūnaitė), tautodailininkė, VŠĮ Vilkpėdės bendruomenės socialinių paslaugų centro darbuotoja, rankdarbių moterų klubo „Vaivos juosta“ vadovė.
- 5 d. – Tėvo diena.
- 14 d. – Gedulo ir vilties diena (1941 m. prasidėjo masinis Lietuvos žmonių trėmimas į Sibirą).
- 16 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Gintaras Norkus, pedagogas, kompiuterinių technologijų specialistas, akliems ir silpnaregiams sukūrė bei adaptavo įvairias kompiuterines programas. LASUC dirba nuo 1991 metų.
- 24 d. – Rasos. Joninės.**
- Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Rasa Januševičienė (Gudonytė), bibliotekininkė, humanitarinių mokslų daktarė, nuo 2007 m. Lietuvos aklujų bibliotekos direktorė. – Skaityk str. p. [28](#).

27 d. – Sukanka 80 metų, kai gimė (1936) Vitalijus Vichorevas, aktyvus LASS narys, visuomenininkas, buvęs LASS Vilniaus miesto II filialo pirmininkas.

LIEPA

Pr		4	11	18	25
A		5	12	19	26
T		6	13	20	27
K		7	14	21	28
Pn	1	8	15	22	29
Š	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31

6 d. – Lietuvos Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena.

15 d. – Žalgirio mūšio diena (1410).

24 d. – Sukanka 110 metų, kai gimė (1906) Alfonsas Valašinas, pedagogas, poliglotas, ilgametis Kauno aklųjų mokyklos mokytojas, tifologinių darbų autorius (mirė 1997).

24–25 d. – Sukanka 90 metų, kai (1926) buvo įkurta Lietuvos aklųjų sąjunga. Skaityk str. p. [30](#).

RUGPJŪTIS

Pr	1	8	15	22	29
A	2	9	16	23	30
T	3	9	17	24	31
K	4	11	18	25	
Pn	5	12	19	26	
Š	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	

- 5 d. – Sukanka 115 metų, kai gimė (1901) Adolfas Majauskas, muzikos mokytojas, LASS veikėjas (mirė 1984).
- 6 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Zelma Vaisiūnienė (Vėjelytė), ilgametė LASS Vilniaus rajono tarybos pirmininkė.
- 7 d. – Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Vida Miknienė (Giedrimaitė), literatė, aktyvi saviveiklininkė, dainos mylėtoja.
- 15 d. – Žolinė (Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena).**
- 23 d. – Juodojo kaspino ir Baltijos kelio diena.
- 28 d. – Sukanka 110 metų, kai gimė (1906) Kazimieras Mirinauskas, pedagogas, pirmasis pynėjo amato mokytojas Kauno aklujų institute, pirmojo vadovėlio pynėjams autorius Lietuvoje (mirė 1992).

RUGSĖJIS

Pr		5	12	19	26
A		6	13	20	27
T		7	14	21	28
K	1	8	15	22	29
Pn	2	9	16	23	30
Š	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	

- 1 d. – Mokslo ir žinių diena.
- 6 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Juozas Dzidolikas, LASS veikėjas, LASS pirmininkas (1987–1992), muzikantas, Šiaulių miesto garbės pilietis, Beatričės Grincevičiūtės fondo steigėjas ir ilgametis tarybos pirmininkas (mirė 2011).
- 8 d. – Šilinės (Švč. Mergelės Marijos gimimo diena).
 - Vytauto Didžiojo karūnavimo diena.
- 12 d. – Sukanka 70 metų, kai gimė (1946) Boris Rositsan, juristas, šachmatininkas, įvairių varžybų dalyvis, nugalėtojas ir prizininkas.
- 15 d. – Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Sergejus Sokolovas, pedagogas, treneris, Panevėžio aklųjų sporto klubo „Šviesa“ pirmininkas.
- 22 d. – Baltų vienybės diena (1236 m. įvyko Saulės mūšis).
- 27 d. – Sukanka 25 metai, kai (1991) Lietuvos aklųjų sporto federacija buvo priimta į tarptautinę aklųjų sporto asociaciją (IBSA).

SPALIS

Pr		3	10	17	24	31
A		4	11	18	25	
T		5	12	19	26	
K		6	13	20	27	
Pn		7	14	21	29	
Š	1	8	15	22	29	
S	2	9	16	23	30	

- 4 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Valentinas Zaikauskas, pedagogas, rašytojas.
- 5 d. – Tarptautinė mokytojų diena.
- 13 d. – Pasaulio regos diena. Minima antrąjį spalio ketvirtadienį nuo 1998 metų.
- 14 d. – Sukanka 85 metai, kai gimė (1931) Vytautas Gurauskas, medicinos mokslų daktaras, Nacionalinės glaukomos sąjungos kūrėjas ir buvęs ilgametis jos pirmininkas.
- 15 d. – Tarptautinė baltosios lazdelės diena.
- 17 d. – Sukanka 90 metų, kai gimė (1926) Jadvyga Zinaida Janulevičiūtė, televizijos filmų režisierė, scenaristė, dokumentinio filmo apie žymiausią neregę dainininkę Beatričę Grincevičiūtę autorė, kelių knygų apie gabius neregius autorė.
- 23 d. – Sukanka 115 metų, kai gimė (1901) Aleksandras Rozė, neregijų muzikantų ugdytojas ir ilgametis Kauno aklųjų pučiamųjų orkestro vadovas (mirė 1985).
- 25 d. – Konstitucijos diena.
- Sukanka 25 metai, kai (1991) Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga priimta į Europos aklųjų sąjungą.

- 26 d. – Įsteigta (1984) Pasaulio aklujų sąjunga. LASS į šią sąjungą priimta 1992 metais.
- 27 d. – Sukanka 110 metų, kai gimė (1906) Vincas Lukoševičius, mazažuotojas, pirmojo Lietuvos aklujų suvažiavimo (1926) dalyvis, prisiminimų knygos „Sunkiais gyvenimo keliais“ autorius (mirė 1999).

LAPKRITIS

Pr		7	14	21	28
A	1	8	15	23	29
T	2	9	16	23	30
K	3	10	17	24	
Pn	4	11	18	25	
Š	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	

- 1 d. – Visų Šventųjų diena.**
- 2 d. – Vėlinės – mirusiųjų atminimo diena.
- 9 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1941) Romualdas Kudaras, aktyvus LASS narys, *Retinitis Pigmentosa* sąjungos įkūrėjas Lietuvoje ir pirmasis jos prezidentas.
- 13 d. – Sukanka 270 metų, kai gimė (1745) Valentinas Hajuji, pedagogas, sistemingo aklųjų mokymo pradininkas Prancūzijoje ir Europoje (mirė 1822).
- Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Irena Karsokaitė, LASS Prienujų raj. filialo pirmininkė, šachmatininkė, daugelio varžybų nugalėtoja ir prizinininkė.
- 22 d. – Sukanka 90 metų, kai gimė (1926) Juozas Petkevičius, pedagogas, buvęs Vilniaus aklųjų ir silpnaregių internatinės mokyklos (dabar – LASUC) direktorius (1977–1986) (mirė 2002).
- 23 d. – Lietuvos kariuomenės diena.
- 28 d. – Sukanka 105 metai, kai gimė (1911) Beatričė Grincevičiūtė, dainininkė, liaudies artistė, aktyvi aklųjų organizacijos narė (mirė 1988).
- 30 d. – Mažosios Lietuvos prisijungimo prie Didžiosios Lietuvos akto diena.

GRUODIS

Pr		5	12	19	26
A		6	13	20	27
T		7	14	21	28
K	1	8	15	22	29
Pn	2	9	16	23	30
Š	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	

- 3 d. – Pasaulinė neįgaliųjų diena.
- 4 d. – Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Nijolė Gentvilienė (Ivaškevičiūtė), dainininkė, Valstybinio Choro „Vilnius“ artistė, pirmojo Beatričės Grincevičiūtės kamerinio dainavimo konkurso laureatė.
- 5 d. – Sukanka 60 metų, kai gimė (1956) Algimantas Arbočius, LASS veikėjas, Vilkpėdės bendruomenės socialinių paslaugų centro Vilniuje direktorius. Skaityk. str. p. [32](#).
- 10 d. – Tarptautinė žmogaus teisių diena.
- 13 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1966) Jonas Vaškevičius, teisininkas, advokatas.
- 14 d. – Sukanka 40 metų, kai mirė (1976) Antanas Jonynas (gimė 1923), rašytojas, buvęs vienas aktyviausių LAD veikėjų.
- Sukanka 85 metai, kai gimė (1931) Elena Valerija Joneliukštienė (Morkūnaitė), tautodailininkė, LASS kultūros darbuotoja (mirė 2015).
- 19 d. – Sukanka 80 metų, kai gimė (1936) Kęstutis Ancuta, ilgametis LASS kultūros darbuotojas, dainininkas, autobiografinės knygos autorius.
- 24 d. – Kūčios.**
- 25–26 d. – Šv. Kalėdos.**

MINĖTINOS SUKAKTYS

Prieš 80 metų (1931) plokštelių firma „Columbia“ išleido keletą plokštelių, kuriose skamba keturios Kipro Petrausko įdainuotos lietuvių liaudies dainos: „Ant marių krantelio“, „Du broliukai kunigai“, „Prapuoliau, motula“, „Saulelė raudona“. Dainininkui kanklėmis akompanavo neregiai Pranas Daunys ir Jurgis Pratkevičius. Kanklininkai dar akompanavo Viktorui Dineikai ir Jurgiui Petrauskui, atliekantiems dainą „Ar tu žinai, mano broli“ (muzika ir žodžiai Prano Puskunigio), taip pat paskambino „Kanklininkų polką“. Šiose plokštelėse likę įrašai – tai patys seniausi Lietuvos aklųjų muzikantų įrašai.

Sukanka 50 metų, kai (1966) buvo išleista pirmoji visuomenei skirta knyga apie aklumą, akluosius ir Lietuvos aklųjų draugiją „Gyveniman sugrižę“. Ši knyga – tai pirmasis neregijų autorių kolektyvinis darbas. Straipsnius ir apybraižas parašė Mykolas Poznanskas, Valentinas Vytautas Toločka, Antanas Jonynas, Antanas Baltramiejūnas, Juozas Marcinkus, Anatolijus Klepikas ir regintis bendraautoris Pranas Buitvydas. Apybraižose pasakojama apie akluosius ir aklumą senovėje, sistemingą aklųjų švietimo pradžią Lietuvoje ir Lietuvos aklųjų draugijos plačiašakę veiklą. Knygos tiražas buvo didelis, net penki tūkstančiai egzempliorių. Žmonės, kurie vienaip ar kitaip prisidėjo prie šio leidinio atsiradimo, prisimena, kad tuo metu išleisti tokią knygą nebuvo lengva – reikėjo gauti krūvas sovietinių institucijų leidimų, o kai kas sako atvirai – jeigu ne rašytojo Antano Jonyno autoritetas, ši knyga vargu ar būtų išvydusi dienos šviesą. Aišku, knyga atspindi sovietinę ideologiją, kai kurie istoriniai faktai neleistinau iškraipyti, kai kurių įvykių vertinimai šiuo metu nepriimtini, tačiau knyga turi išliekamąją istorinę vertę, nes parodo stiprėjančią Lietuvos aklųjų draugijos veiklą, gamybinės bazės plėtrą ir vis didėjančią rūpinimąsi regėjimo neįgaliaisiais. Šios knygos vertę didina iliustracijos ir nuotraukos. Jų čia daugiau kaip šimtas. Knygos sudarytojas – rašytojas ir žymus Lietuvos aklųjų draugijos veikėjas A. Jonynas. Leidinį išleido viena geriausių to meto leidyklų „Mintis“.

Prieš 25 metus pradėti organizuoti neregės dainininkės Beatričės Grincevičiūtės vardo kamerinio dainavimo konkursai. Pirmasis įvyko 1991 m. lapkričio 27–28 d. Vilniuje, Menininkų rūmuose. Dabar jie rengiami kas penkeri metai. Tarp solistų konkursas gana populiarus, kaskart jame pareiškia norą dalyvauti kelios dešimtys dainininkų. Penktasis konkursas, vykęs 2011 m. lapkričio 22–26 d., išsiplėtė ir išaugo, iš Respublikinio konkurso tapo Tarptautiniu ir gavo kitą pavadinimą – Tarptautinis kamerinio dainavimo konkursas „Beatričė“. Konkurse dalyvavo 37 vokalistai iš Lietuvos ir užsienio. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos pradėta prasminga ir graži tradicija, įprasminant dainininkės B. Grincevičiūtės atminimą, tęsia Lietuvos muzikų sąjunga ir ištikimi jų partneriai.

STRAIPSNIAI

ANTANAS ADOMAITIS

Gimė 1916 m. sausio 9 d. Kielionyse (Prienuj raj.). Būdamas šešerių metų susirgo raupais ir neteko regėjimo. 1928 m. pradžioje atvyko į Kauno aklųjų institutą, buvo tarp pirmųjų šio instituto mokinių. Mokslas sekėsi gerai, tad ir Brailio raštą išmoko greitai. Iš kitų mokinių išsiskyrė muzikiniais gabumais, fortepijonu skambinti mokėsi privačiai. 1940 m. rudenį buvo paskirtas Aklųjų instituto muzikos mokytoju. 1944–1952 m. studijavo Kauno, vėliau Vilniaus konservatorijoje chorinį dirigavimą. Jis pirmasis tarp Lietuvos neregųjų įgijo aukštąjį muzikinį išsilavinimą.

A. Adomaitis buvo puikus pedagogas. Aklųjų institute, kuris vėliau buvo pavadintas Kauno aklųjų mokykla, muzikos mokytoju išdirbo 24 metus. Moksleivius skatino ne tik dainuoti, bet ragino mokytis groti įvairiais muzikos instrumentais. Jis neapsiribojo vien darbu muzikos pamokose, po pamokų vadovavo net keliems mokyklos chorams ir ansambliams. Su moksleivių kolektyvais daug koncertavo, dalyvavo įvairiose apžiūrose. Taip pat vadovavo Lietuvos aklųjų draugijos Kauno įmonės darbuotojų mišriam chorui. Dažnai į šį suaugusiųjų kolektyvą pakviesdavo dainuoti gabius vyresniųjų klasių moksleivius. Su choriais dalyvavo apžiūrose, respublikinėse dainų šventėse, Pabaltijo respublikų aklųjų chorų olimpiadose, taip tada vadinti chorų konkursiniai festivaliai. Jo vadovaujami kolektyvai buvo pasiekę aukštą meninį lygį, žinomi Respublikoje ir už jos ribų. Tą liudija Lietuvos aklųjų bibliotekoje saugomi garso įrašai. Seniausi įrašai daryti 1948 m. pavasarį. Taip pat fonduose saugomi įvairūs to meto spaudiniai, juose gausu puikių atsiliepimų apie meninių kolektyvų vadovą ir jo vadovaujamų dainininkų laimėjimus.

1964 m. A. Adomaitis su šeima persikėlė gyventi į Vilnių. Čia dirbo įvairius darbus: LAD spaustuvėje Brailio rašto korektoriumi, Vilniaus įmonėje meno vadovu, kurį laiką vadovavo LAD Vilniaus kultūros namams. Nuo 1970 m. iki pensijos dirbo LAD leidykloje – leido LAD informacinį biuletinį „Naujienos“, vėliau buvo muzikinės literatūros redaktorius, leido natas Brailio raštu.

A. Adomaitis žinomas kompozitorius. Aranžavo daug lietuvių liaudies dainų, sukūrė autorinių dainų bei giesmių, taip pat pjesių instrumentiniams ansambliams. Jo kūrybinis palikimas – beveik 50 originalių kūrinių ir daugiau kaip 20 aranžuotų bei harmonizuotų kūrinių. Iki šių dienų labai populiarūs ir dažnai įvairių kolektyvų atliekama jo aranžuota Lietuvių liaudies daina „Pempel, pempel“. Kompozitoriaus kūrinių garso įrašai saugomi Lietuvos radijo bei Lietuvos centrinio valstybės archyvo vaizdo ir garso dokumentų skyriaus fonduose. 2001 m. Lietuvos aklųjų biblioteka suskaitmenino ir išleido A. Adomaičio vokalinių kūrinių kompaktinę plokštelę „Daina prie Nemuno užgimus“, joje skamba 25 dainos.

Antroji A. Adomaičio kūrybos mūza buvo žurnalistika ir literatūra. Straipsnius periodiniuose leidiniuose pradėjo spausdinti nuo 1959 metų. Daugiausia

rašė meno saviveiklos ir muzikos klausimais. Savo grožinę kūrybą spausdino aklyjų literatų almanache „Vaivorykštė“. Aklyjų istorijai reikšmingiausias ir didžiausias jo darbas – prisiminimų, apybraižų knyga „Mano draugai ir bičiuliai“, atskleidžianti aklyjų gyvenimą Lietuvoje nuo 1928 metų. 1987 m. išėjo legendų ir pasakojimų knyga „Kielionių šnekos“.

Antanas Adomaitis mirė 1990 m. liepos 31 dieną. Rašytoja Gintarė Adomaitytė, A. Adomaičio dukra, 2000 m. surinko ir parengė spaudai savo tėvelio meninių apybraižų knygą „Mano laimė manęs palauks“.

JUOZAPAS ANTANAVIČIUS

Gimė 1931 m. balandžio 18 d. Pašvitinyje (Šiaulių raj.). Paties sukaktuvinių teigimu, gimė metais anksčiau, bet visuose oficialiuose dokumentuose nurodoma pirmiau minėtoji data. Mokėsi Naisių ir Meškuičių pradžios mokyklose, 1943–1944 m. – Šiaulių berniukų gimnazijoje. Po Antrojo pasaulinio karo baigė Pakruojo vidurinę mokyklą. 1950–1954 m. studijavo Kauno tarpdiecizinėje kunigų seminarijoje. Ją baigęs pradėjo kunigystę Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje, kurioje tarnavo iki 1964 m. pradžios. Sovietinio saugumo buvo verbuojamas šnipinėti, bet provokacijai nepasidavė, tad aštuonis mėnesius dirbo autokompresorių gamykloje darbininku. Atgavęs teisę tęsti kunigo tarnystę, nuo tų pačių metų pabaigos klebonavo Antašavos bažnyčioje (Kupiškio raj.). Nuo 1974 m. net 28 metus klebonavo Panevėžio katedroje ir buvo Panevėžio dekanato dekanas. Nuo 2003 m. aštuonerius metus kunigavo Upytės parapijoje. Šiuo metu mons. J. Antanavičius yra Panevėžio miesto Švento Juozapo globos namų kapelionas ir Panevėžio Švenčiausios Trejybės bažnyčios rezidentas.

Mons. J. Antanavičiaus iniciatyva buvusiose Panevėžio aklųjų įmonės patalpose daugiau kaip prieš dvidešimt metų įrengta koplyčia, kurioje vieną dieną per savaitę vyksta Šv. Mišios. Aklieji ir silpnaregiai dėkingi monsinjorui ir kitiems dvasininkams už kiekvieną savaitę aukojamas mišias.

Mons. J. Antanavičius anksti pažino neregius ir jų gyvenimą. Dar vaikystėje, prieš Antrąjį pasaulinį karą, pradėjo bendrauti su regos negalią turinčiais žmonėmis, Šiaulių apskrityje veikusios Naisių prieglaudos gyventojais. Jiems skaitė knygas, padėjo rašyti laiškus. Vėliau jo ryšiai su aklaisiais taip pat nenutrūko, o 1990 m. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, jie dar labiau sutvirtėjo. 1992 m. kovo 5 d. įkūrus Prano Daunio fondą akliesiems remti, jis buvo išrinktas šio fondo prezidentu. Šiai labdaros organizacijai sėkmingai vadovauja iki šių dienų. Monsinjoras stengėsi, kad Prano Daunio fondas taptų katalikiška organizacija. Jau daugiau kaip dvidešimt metų mons. Juozapas Antanavičius rūpinasi aklaisiais ir jų sielovada. Jo iniciatyva nuo 1994 m. kasmet organizuojamos visos Lietuvos aklųjų ir silpnaregių maldos dienos. Kaip Katalikiškojo P. Daunio fondo prezidentas J. Antanavičius daug prisidėjo, kad apie Lietuvos aklųjų veiklą būtų žinoma ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Savo visuomenine veikla J. Antanavičius garsėja ne tik Panevėžio regione, ne tik Lietuvos neregijų bendruomenėje, bet yra žinomas visoje Lietuvoje. Jo vadovaujamas Katalikiškasis Prano Daunio fondas yra Pasaulio katalikiškos organizacijos dirbančių akliesiems federacijos FIDACA narys. Dalyvauja tarptautinės organizacijos konferencijose ir suvažiavimuose.

2001 m. birželio 14 d. Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus už nuopelnus Lietuvos valstybei ir už pastangas garsinant Lietuvos vardą pasaulyje bei padedant jai integruotis į pasaulio valstybių bendriją Juozapą

Antanavičių apdovanojo Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino penktojo laipsnio ordinu.

Mons. J. Antanavičiaus ir Katalikiškojo Prano Daunio fondo tarybos nariai rūpinasi neregijų patriarcho palikimo ir atminimo išsaugojimu. Leidžia įvairius leidinius, įamžina jo vardą. 2000 metais, minint P. Daunio šimtąsias gimimo metines, jo gimtinėje Paneveržio kaime (Utenos raj.) pastatytas atminimo stogastulpis, o 2014 m. birželio mėn. Kaune, prie buvusio aklujų instituto, kur daug metų gyveno ir dirbo P. Daunys, jam pastatytas bronzinis paminklas (skulptorius Jonas Gencevičius).

JADVYGA ZINAIDA KUOLIENĖ

Gimė 1936 m. gegužės 7 d. Sližių kaime (Ukmergės raj.). Tą dieną Lietuvoje minima Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena. Galbūt šis sutapimas turėjo įtakos jos profesiniam pasirinkimui. Mokėsi Jadvyga Sližių pradinėje ir Veprių septynmetėje mokyklose. 1954 m. baigė Gelvonų vidurinę mokyklą ir rudėnį pradėjo studijuoti Vilniaus valstybiniame universitete bibliotekininkystę. Po penkerių metų sėkmingai baigė studijas. Dar studijuodama paskutiniame kurse 1959 m. vasario 1 d. pradėjo dirbti Lietuvos aklųjų draugijos Vilniaus gamybinio mokymo kombinato bibliotekos vedėja. Lietuvos aklųjų draugijos sistemoje ji buvo pirmoji diplomuota bibliotekininkė, turinti aukštąjį išsilavinimą. Be tiesioginių pareigų bibliotekoje, tiksliau pasakius, nedidelėje bibliotekėlėje, aktyviai užsiėmė ir savanoriška veikla: padėjo įkurti meno mėgėjų būrelius, rengė įvairiausias ekskursijas, organizavo kolektyvines išvykas į teatrus, įmonės dirbančiams cechuose skaitė knygas ir laikraščius, dirbo visuomeninėse komisijose ir visą laiką nuoširdžiai stengėsi padėti regos negalią turintiems žmonėms.

Tuo metu neregijų organizacijoje buvo daug beraščių žmonių, reikėjo pasirūpinti jų švietimu ir lavinimu, suteikti galimybę skaityti knygas ir periodinius leidinius. Jaunoji bibliotekininkė savarankiškai išmoko Brailio raštą ir 1960–1965 m. Vilniuje dirbo Brailio rašto kursų mokytoja. Drauge su neregium pedagogu Vytautu Stanaičiu parengė beraščių ir mažaraščių aklų asmenų mokymo programas, kuriomis naudojosi ir kiti šalies mokytojai.

Praėjusio amžiaus septintajame dešimtmetyje buvo nuspręsta visas bibliotekas, veikusias didžiuosiuose miestuose prie penkių LAD gamybos kombinatų, sujungti į vieną centralizuotą vienetą. Prie šio darbo nemažai prisidėjo ir J. Kuolienė. 1966 m. pradžioje Vilniuje įsteigiama Lietuvos aklųjų draugijos centrinė biblioteka, o 5 didžiuosiuose miestuose įkuriami bibliotekos filialai. Profesionaliai bibliotekininkei patikimas atsakingas darbas – vadovauti Metodiniam skyriui, rūpintis bendra bibliotekos struktūra, knygų komplektavimo ir katalogavimo sistema.

Po penkerių metų, 1971-ųjų balandį, J. Kuolienė paskiriama šios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja. Ji rūpinosi bibliotekos fondų gausinimu, skaitytojų aptarnavimo kokybės gerinimu, užmezgė glaudžius ryšius su kitomis šalies bibliotekomis. Geriausią sukauptą darbo patirtį diegė savojoje įstaigoje. 1992 m. biblioteka pakeitė savo statusą – tapo valstybine Lietuvos aklųjų biblioteka. 1996 m. kovo 1 d. J. Kuolienė paskiriama bibliotekos direktore ir įstaigai vadovauja iki 2007 m. vidurio. Bibliotekoje išdirbusi 48 metus, J. Kuolienė išėjo užtarnauto poilsio.

Ši moteris aktyviai prisidėjo grindžiant nacionalinės tiflobibliotekininkystės pamatus: kūrė ir tobulino bibliotekos struktūrą, plėtojo ryšius su šalies ir užsienio bibliotekomis. Mokėsi iš kitų ir pati su kitais dalijosi sukauptą darbo patirtimi.

Skaitė pranešimus seminaruose, susitikimuose ir įvairiuose mokymo kursuose. Jos dalyvauta daugelyje tarptautinių konferencijų: Rygoje, Leipcige, Maskvoje, Sankt Peterburge, Kopenhagoje, Varšuvoje ir kituose miestuose. Tapusi bibliotekos direktore, surengė net penkias tarptautines mokslines konferencijas Lietuvos aklųjų bibliotekoje Vilniuje. Pati skaitė pranešimus apie bibliotekinį darbą su aklaisiais ir silpnaregiais.

J. Kuolienė parašė ir sudarė keletą knygų. Labai vertingas jos straipsnis „Lietuviškos knygos akliesiems kelias. 1928–1933“, spausdintas teminiame mokslo darbų rinkinyje „Lietuvos bibliotekų fondų istorija XX amžiuje“, išleista 1994 metais. Viena ir su bendraautorais sudarė keletą bibliografinių rodyklių tiflogologine tematika. Apie nuoširdžią bibliotekininkę, knygos mylėtoją parašyta keliolika straipsnių įvairiuose periodiniuose leidiniuose.

J. Kuolienė daug metų nuoširdžiai globojo regos negalią turinčius literatus. Skatino kurti ir skelbti savo kūrinis, ypač nuoširdžiai ragindavo pradedančiuosius literatus. Rūpinosi jų knygų leidyba.

Už ilgametį ir nuoširdų darbą yra gavusi įvairiausių apdovanojimų, garbės raštų ir padėkų. 1997 m. vasario 16 d. Jadvyga Kuolienė už nuopelnus Lietuvos kultūrai apdovanota Gedimino ordino pirmojo laipsnio medaliu.

Per visą gyvenimą – vienintelė darbovietė ir mėgstamas darbas! Nedaug kas gali pasidžiaugti ir didžiutis tokia gyvenimo dovana. Dar vaikystėje pamilusi knygą, su ja nesiskiria ir šiandien. Rūpinasi, kad ir kiti pamiltų bei vertintų knygose sukauptą žmonijos išmintį. Lietuvos aklųjų bibliotekos skaitytojai daug gražių žodžių gali pasakyti apie šią moterį. Tai ištikima mūsų bendruomenės bičiulė, nuoširdi ir kompetentinga specialistė. O įgimtas kuklumas, pareigingumas ir darbštumas ją dar labiau taurina. Ji yra Lietuvos aklųjų ir silpnaregių tiflobibliotekininkystės pradininkė ir puoselėtoja.

RASA JANUŠEVIČIENĖ

Gimė 1966 m. birželio 24 d. Kaune. Mokėsi Kauno 4-oje vidurinėje mokykloje (dabar – S. Dariaus ir S. Girėno gimnazija), 1984 m. ją baigė ir tais pačiais metais įstojo į Vilniaus valstybinį universitetą, studijavo bibliotekininkystės ir bibliografijos specialybę.

Nuo 1997 m. pradėjo dirbti Lietuvos aklųjų bibliotekos administracijoje. Iniciatyviai ir motyvuotai darbuotojai 2004 m. patikėtos atsakingos pareigos – direktorės pavaduotoja vadybai ir ryšiams su visuomene, o 2007-aisiais ji tapo šios bibliotekos direktore. Vadovaudama vienai svarbiausių kultūrinių įstaigų, kuri rūpinasi aklųjų ir silpnaregių žmonių literatūros ir įvairios informacijos poreikiais, nuolat ieško naujų darbo formų. Stengiasi, kad sparčiai tobulėjančios šiuolaikinės technologijos būtų prieinamos neregiumi, kad bibliotekos vartotojai galėtų naudotis reikalinga literatūra jiems prieinamais formatais. Daug su manumo ir įžvalgumo pareikalavo Elektroninių leidinių valdymo informacinės sistemos (ELVIS) kūrimas. Projekto „Virtuali aklųjų biblioteka“ įgyvendinimas susilaukė didelio dėmesio ne tik neregijų ir silpnaregių bendruomenėje, ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio šalyse. Už indėlį kuriant Lietuvos informacinę visuomenę, kurioje yra vietos ir regos neįgaliesiems, bei bibliotekos veiklos plėtojimą Lietuvos Respublikos kultūros ministerija Rasai Januševičienei suteikė geriausio 2011 metų bibliotekos direktoriaus vardą.

R. Januševičienė nuolatos kelia kvalifikaciją, dalyvauja mokslinėse konferencijose, seminaruose, siekia mokslo žinių. 2000 m. baigė Vilniaus universiteto Bibliotekininkystės ir informacijos centrų vadybos magistro studijas. Mokslinis darbas tema „XXI amžiaus aklųjų biblioteka“ buvo įvertintas puikiai. 2005 m. tame pačiame Vilniaus universitete apgynė daktaro disertaciją „Bibliotekų ir informacijos paslaugos sutrikusio regėjimo žmonėms“ (mokslinė vadovė prof. Audronė Glosienė).

R. Januševičienė nuo 1998 m. yra Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) narė, nuo 2007-ųjų – LBD Lietuvos aklųjų bibliotekos skyriaus pirmininkė. 2008–2011 m. buvo Lietuvos bibliotekų tarybos narė.

Vilniaus universiteto komunikacijos fakultete dešimt metų (2005–2015) dirbo lektore, skaitė paskaitas bibliotekininkystės ir komunikacijos temomis, vadovavo studentų bakalauro darbams, dalyvavo studentų darbų gynimo komisijose. Skatino studentus domėtis specialiosiomis bibliotekomis, ypač Lietuvos aklųjų bibliotekos veikla. Todėl net keliolika studentų baigiamuosius darbus pasirinko tiflobibliotekininkystės tema. Šių darbų pagrindu 2012 ir 2013 metais LAB išleido dviejų dalių leidinį „Tiflobibliotekininkystės darbai“.

Humanitarinių mokslų daktarė, siekdama įgyti kuo daugiau patirties, domisi kitų šalių analogiškų bibliotekų darbu, dalyvauja nacionalinėse ir tarptautinėse konferencijose, dažnai skaito mokslinius pranešimus. 2008 m. stažavosi Didžiosios Britanijos karališkajame aklųjų institute, 2012 m. – Estijos aklųjų

bibliotekoje. Direktorės iniciatyva, 2012 m. Lietuvos aklųjų biblioteka surengė tarptautinę konferenciją „XXI a. skaitmeninė garsinė knyga: leidyba, sklaida, skaitytojas“. Konferencija buvo skirta paminėti Lietuviškos garsinės knygos penkiasdešimtmetį. Lietuvių ir anglų kalbomis išleistas konferencijos pranešimų rinkinys.

R. Januševičienė įgyta ir sukaupta patirtimi noriai dalijasi, rengia pažintinius ir mokomuosius seminarus įvairiose auditorijose, pažangiausias patirtis perduoda Lietuvos aklųjų bibliotekos darbuotojams. Periodiniuose leidiniuose „Tarp knygų“, „Mūsų žodis“ ir kituose yra paskelbusi ne vieną straipsnį įvairiomis bibliotekininkystės temomis. Parengė ir išleido kelis informacinius leidinius apie Lietuvos aklųjų biblioteką. Nuolatos populiarina įstaigą per žiniasklaidos priemones ir sukaupią gerąją tiflobibliotekininkystės patirtį skleidžia visuomenėje.

LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SAJUNGAI – 90

Pati seniausia ir brandžiausia visuomeninė neįgaliųjų organizacija Lietuvoje – Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga 2016 m. minės savo veiklos 90-metį. Ši organizacija ne kartą keitė savo pavadinimą, bet pagrindinės funkcijos ir tikslai išliko visą laiką tie patys – rūpintis regos negalią turinčiais žmonėmis.

1926 m. liepos 24–25 d. Kaune, Liaudies namų salėje, įvyko Lietuvos aklųjų I suvažiavimas. Jame dalyvavo 200 aklųjų. Suvažiavimą padėjo surengti ir jį finansavo Lietuvos karo invalidams šelpti komitetas. Šis suvažiavimas nutarė įsteigti Lietuvos aklųjų sąjungą (LAS), priėmė sąjungos įstatus, išrinko 5 narių centro valdybą ir 3 narių revizijos komisiją. LAS pirmininku buvo išrinktas majoras Petras Šeštakauskas (kai kuriuose dokumentuose ir spaudoje rašoma Šeštakauskas), regintis. Centro valdybos nariai: gydytojas Petras Musteikis, Vincas Vitkus, Jonas Barčius ir Pranas Daunys.

Suvažiavime numatyti artimiausi organizacijos tikslai ir svarbiausias uždavinys – įsteigti aklųjų institutą Lietuvos akliesiems. Didžiausias suvažiavimo iniciatorius ir organizatorius buvo neregys Pranas Daunys, kiti šios idėjos bendraminčiai. Gana greitai, 1928 m. vasario 27 d. savo veiklą pradėjo Kauno aklųjų institutas.

1930 m. pirmoji aklųjų visuomeninė organizacija patyrė nesėkmę. Rugsėjo 21 d. Kauno aklųjų institute vykęs LAS II suvažiavimas, dėl nuomonių skirtumo ir nesutarimų, kaip plėtoti tolesnę organizacijos veiklą, baigėsi be rezultatų, galima sakyti, sąjunga iširo. Tačiau jau tų pačių metų lapkričio 7 d. įsteigiama nauja organizacija – Lietuvos akliesiems globoti draugija (LAGD). Naujoji organizacija perėmė ankstesniosios materialinį turtą bei sukauptą darbo patirtį. LAGD rūpinosi šalies aklųjų globa, švietimu, buitimi ir stengėsi, kad Lietuvos aklieji gyventų panašiai kaip vakarų Europos šalių neregiai. Deja, šiems sumanymams ir tikslams buvo lemta išsipildyti tik iš dalies.

Pasikeitus politinei situacijai Lietuvoje – sovietams okupavus nepriklausomą mūsų šalį, 1940 m. rugsėjo 16 d. okupacinės valdžios sprendimu LAGD buvo likviduota.

Po metų prasidėjus Antrasis pasaulinis karas Lietuvos akliesiems irgi nieko gero nežadėjo. Neregijų gyvenimas sukosi apie Kauno aklųjų institutą. Vokiečių okupacinė valdžia šiek tiek rūpinosi aklaisiais, bet karo sąlygomis ši veikla buvo labai ribota. Neregius vienijančios organizacijos nebuvo.

1944 m. spalio 4 d. sovietų Lietuvos socialinio aprūpinimo liaudies komisaras pasirašė įsakymą dėl Lietuvos aklųjų draugijos organizacinio biuro sudarymo. Biurą sudarė trys nariai: Antanas Jonynas (pirmininkas), Antanas Baltramiejūnas ir Vanda Kulytė. Šiam biurui pavesta pradėti kurti organizacijos struktūrą ir pagal sovietinį modelį suburti aklusius į draugiją. Taip pat pavesta

paruošti įvairius organizacijos veiklai reikalingus dokumentus ir sušaukti Lietuvos aklųjų draugijos (LAD) suvažiavimą. Pirmasis LAD suvažiavimas įvyko 1947 m. birželio 29–30 d. Vilniuje. LAD antrajame suvažiavime, vykusiam 1951 m. rugpjūčio 25–27 d., buvo akcentuojama, kad organizacija pagrindiniu savo veiklos uždaviniu laiko aklųjų įdarbinimą ir gamybinės bazės kūrimą bei stiprinimą. 1955 metų pradžioje organizacijai jau priklausė 964 regos negalia turintys I ir II grupės žmonės. Organizacija įkūrė savo regioninius padalinius didžiuosiuose miestuose ir rajonuose. Nuo 1959 m. pradėjo leisti mėnesinį žurnalą „Mūsų žodis“. Augant gamybos apimtims sparčiai daugėjo dirbančiųjų, stiprėjo organizacijos materialinė bazė. Nuo septintojo dešimtmečio LAD tapo finansiškai tvirta organizacija, galėjo savarankiškai spręsti ir tenkinti įvairius savo narių gamybinius, buitinius, kultūrinius ir kitokius poreikius. Praktiškai visi norintys dirbti regėjimo invalidai buvo aprūpinti darbu. Buvo statomos gamybinės patalpos, gyvenamieji namai ir bendrabučiai. Labai gerų rezultatų pasiekta švietimo, kultūros, muzikos ir sporto srityse. Tačiau kaip ir visos sovietų sąjungos, taip ir LAD veikla buvo persunkta sovietinės ideologijos ir propagandos.

Prasidėjus Lietuvos dvasiniam ir politiniam atgimimui bei veržimuisi į nepriklausomybę, neliko abejingi tam ir Lietuvos aklieji bei silpnaregiai. 1989 m. lapkričio 16–18 d. vyko LAD XI suvažiavimas. Jo metu dauguma delegatų pasisakė už organizacijos atsinaujinimą ir sovietinio darbo stiliaus metodų atsisakymą. Buvo priimti nauji įstatai ir pakeistas organizacijos pavadinimas, ji tapo Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga (LASS). Po metų – 1990 m. gruodžio 20 d. LASS tarybos plenumas nutarė Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos įkūrimo data laikyti 1926 m. liepos 24 d.

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga 1991 m. tapo Europos aklųjų sąjungos nare, o 1992 m. – Pasaulio aklųjų sąjungos nare. Šiuo metu LASS vienija 6,5 tūkst. narių.

ALGIMANTAS ARBOČIUS

Gimė 1956 m. gruodžio 5 d. Semeliškėse (Trakų raj.). Mokėsi Semeliškių mokykloje. Pradėjęs silpti regėjimui, mokslą tęsė Vilniuje suaugusiųjų aklųjų vidurinėje mokykloje. 2002 m. Kauno Vytauto Didžiojo universitete baigė socialinių darbuotojų studijas. Darbinę veiklą pradėjo anksti – penkiolikos metų. Pirmoji darbovietė buvo Lietuvos aklųjų draugijos (LAD) Vilniaus gamybinis mokymo kombinatas (dabar UAB „Liregus“). 1975–1978 m. LAD Vilniaus tarprajoniniuose kultūros namuose dirbo instruktoriumi, kuravo kultūrinį darbą Vilniaus regione. 1978 m. buvo išrinktas Vilniaus aklųjų įmonės LAD pirminės organizacijos pirmininku, rūpinosi įmonės regos neįgaliųjų reikalais. Nuo 1984 m. penkerius metus buvo „Zelvos“ poilsio bazės direktorius. Rūpinosi aklųjų ir silpnaregių vasaros poilsio organizavimu. Nuo 1989 m. A. Arbočius pradėjo dirbti privačiame sektoriuje, įkūrė privačią įmonę. Po devynerių metų vėl grįžo dirbti į LASS sistemą. 1998–2001 m. dirbo LASS Vilniaus ir Alytaus apskričių taryboje socialiniu darbuotoju. Nuo 2001 m. rugsėjo 1 d. vadovauja Vilniaus miesto Vilkpėdės bendruomenės socialinių paslaugų centrui.

A. Arbočius jaunystėje buvo labai aktyvus: daug sportavo, dalyvavo įvairiose sunkumų kilnojimo varžybose, individualiai ir su vilniečių komanda yra nekartą tapęs prizininku. Taip pat žaidė neregijų riedulio (golbolo) komandoje, dalyvavo varžybose. Mėgo ir tebemėgsta šaškes, dalyvavo šaškininkų turnyruose. Be sportinės veiklos, užsiėmė ir muzikavimu, kol egzistavo kolektyvas, daug metų grojo pučiamųjų instrumentų orkestre, aktyviai dalyvavo kultūriniuose renginiuose.

A. Arbočius taip pat užsiima aklųjų ir silpnaregių veiklos viešinimu: respublikinėje ir rajoninėje spaudoje yra paskelbęs keliolika straipsnių aklųjų tematika.

A. Arbočius aktyvus visuomenininkas. 2010–2014 m. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos centro tarybos narys. Net dešimt metų (nuo 2004) buvo prie Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos centro tarybos veikiančios visuomeninės socialinės ir kultūrinės veiklos komisijos narys. Nuo 2005 m. lapkričio 5 d. renkamas LASS Vilniaus miesto pirmojo filialo pirmininku. Tris kadencijas buvo renkamas ir vadovavo Vilniaus miesto visuomeninei organizacijai „Vilkpėdės bendruomenė“, rūpinosi Vilkpėdės seniūnijos gyventojų sociokultūriniais, buities ir aplinkos tvarkymo reikalais. Šio žmogaus veikla ir iniciatyvumas žinomas Vilniaus mieste, jis aktyvus neįgaliųjų žmonių atstovas įvairiose veiklose, todėl net dvi kadencijas buvo renkamas Neįgaliųjų reikalų komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės tarybos pirmininku, šiuo metu jis yra aktyvus šios komisijos narys.

A. Arbočius, vadovaudamas Vilkpėdės bendruomenės socialinių paslaugų centrui, didelį dėmesį skiria žmonių užimtumui. Skatina, kad regos negalią turintys žmonės aktyviai dalyvautų įvairių būrelių bei užsiėmimų veiklose. Rūpinasi koncertų ir išvykų organizavimu. Centro meno kolektyvai dalyvauja

koncertinėse programose, įvairiose apžiūrose, geriausi kolektyvai jau daugelį metų yra kviečiami į Vilniaus miesto ir Respublikinius renginius bei užsienio šalyse organizuojamus festivalius. Visuomenės poreikiams leidžia informacinę medžiagą apie įvairiapusę kultūrinės įstaigos veiklą, fiksuoja ir kaupia archyvinę vaizdo ir garso medžiagą. Kiek leidžia finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, stengiasi padėti neregiam kasdieniuose ir buities reikaluose.

Turinys

SAUSIS	4
VASARIS	6
KOVAS	7
BALANDIS.....	9
GEGUŽĖ	10
BIRŽELIS.....	11
LIEPA.....	13
RUGPJŪTIS	14
RUGSĖJIS.....	15
SPALIS	16
LAPKRITIS	18
GRUODIS.....	19
MINĖTINOS SUKAKTYS	20

STRAIPSNIAI

ANTANAS ADOMAITIS	22
JUOZAPAS ANTANAVIČIUS	24
JADVYGA ZINAIDA KUOLIENĖ.....	26
RASA JANUŠEVIČIENĖ	28
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGAI – 90	30
ALGIMANTAS ARBOČIUS	32
2017 METŲ KALENDORIUS.....	35

2017 METŲ KALENDORIUS

SAUSIS

Pr		2	9	16	23	30
A		3	10	17	24	31
T		4	11	18	25	
K		5	12	19	26	
Pn		6	13	20	27	
Š		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	

VASARIS

Pr		6	13	20	27	
A		7	14	21	28	
T	1	8	15	22		
K	2	9	16	23		
Pn	3	10	17	24		
Š	4	11	18	25		
S	5	12	19	26		

KOVAS

Pr		6	13	20	27	
A		7	14	21	28	
T	1	8	15	22	29	
K	2	9	16	23	30	
Pn	3	10	17	24	31	
Š	4	11	18	25		
S	5	12	19	26		

BALANDIS

Pr		3	10	17	24	
A		4	11	18	25	
T		5	12	19	26	
K		6	13	20	27	
Pn		7	14	21	29	
Š	1	8	15	22	29	
S	2	9	16	23	30	

GEGUŽĖ

Pr	1	8	15	22	29	
A	2	9	16	23	30	
T	3	10	17	24	31	
K	4	11	18	25		
Pn	5	12	19	26		
Š	6	13	20	27		
S	7	14	21	28		

BIRŽELIS

Pr		5	12	19	26	
A		6	13	20	27	
T		7	14	21	28	
K	1	8	15	22	29	
Pn	2	9	16	23	30	
Š	3	10	17	24		
S	4	11	18	25		

LIEPA

Pr		3	10	17	24	31
A		4	11	18	25	
T		5	12	19	26	
K		6	13	20	27	
Pn		7	14	21	28	
Š	1	8	15	22	39	
S	2	9	16	23	30	

RUGPJŪTIS

Pr		7	14	21	28	
A	1	8	15	22	29	
T	2	9	16	23	30	
K	3	10	17	24	31	
Pn	4	11	18	25		
Š	5	12	19	26		
S	6	13	20	27		

RUGSĒJIS

Pr		4	11	18	25	
A		5	12	19	26	
T		6	13	20	27	
K		7	14	21	28	
Pn	1	8	15	22	29	
Š	2	9	16	23	30	
S	3	10	17	24		

SPALIS

Pr		2	9	16	23	30
A		3	10	17	24	31
T		4	11	18	25	
K		5	12	19	26	
Pn		6	13	20	27	
Š		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	

LAPKRITIS

Pr		6	13	20	27	
A		7	14	21	28	
T	1	8	15	22	29	
K	2	9	16	23	30	
Pn	3	10	17	24		
Š	4	11	18	25		
S	5	12	19	26		

GRUODIS

Pr		4	11	18	25	
A		5	12	19	26	
T		6	13	20	27	
K		7	14	21	28	
Pn	1	8	15	22	29	
Š	2	9	16	23	30	
S	3	10	17	24	31	

Ti-33 Tifloginis kalendorius 2016 metai: datos ir žmonės / sudarytojas ir straipsnių autorius Juozas Valentukevičius. – Vilnius: Lietuvos aklųjų biblioteka, 2015. – 37 p.

ISSN 2029-8455

Leidinyje pateikiamos svarbiausios valstybinių ir religinių švenčių datos bei visai visuomenei ir sutrikusio regėjimo žmonėms atmintinos datos, taip pat aklųjų labai dirbusių žmonių jubiliejinių sukakčių datos. Yra keletas straipsnių apie nusipelnčius žmones.

UDK 006.95

TIFLOGINIS KALENDORIUS

2016 METAI

DATOS IR ŽMONĖS

(Leidžiamas nuo 1972 m.)

Redagavo Janina Vileikienė
Maketavo Lilija Oleškevič
Išleido Lietuvos aklųjų biblioteka
Skroblų g. 10, LT-03142 Vilnius